

Friday for Future alla fredagar

Varje fredag kl 12-14 samlas vi för klimatstrejk på Stortorget med Corona-avstånd eller för digital strejk. Från och med fredag den 20 nov och en månad framåt kan vi bara vara åtta personer närvarande.

Vi vill att Sverige och Lund medverkar till att hålla den globala temperaturökningen under 1.5 grader, uppfyller Parisavtalet, verkar för klimaträttvisa och lyssnar på den bästa samlade vetenskapen.

Greta Thunberg blir chefredaktör

På söndag tar klimataktivisten Greta Thunberg över som chefredaktör för Dagens Nyheter.

I slutet av oktober meddelade Dagens Nyheter att de överlåter chefredaktörsposten till Greta Thunberg för en dag.

– Jag tänker mig inte så många opinionstexter och katastrofbeskrivningar, snarare många granskningar som visar hur verkligheten ser ut, var vi befinner oss just nu och som djupgående förklarar klimatkrisen. Och intervjuer med personer som har mycket kunskap, till exempel forskare, sa Greta Thunberg då.

Söder om Höje å

Ett rådjur betade i den gröna höstsådden på åkern söder om Höje å. När den fick syn på oss sprang den ner bland de täta buskarna och träden och försvann. Det är många år sedan vi sist såg rådjur där.

Gymnasieskolan: Fritt sök? Marknad? Fri profit? av Gunnar Stensson

Att Lunds kommun inte röstade bort Fritt sök i onsdags är en besvikelse för elever, lärare och föräldrar. Men skoldebatten i Lund har förändrats, inte minst tack vare föräldrars och lärares insatser. M inser att Fritt sök i sin nuvarande form inte fungerar och föreslår en delregional

gymnasiesamverkan liknande den som Lund och grannkommunerna tillämpade innan Fritt val genomfördes. Planering och ansvar, inte marknad och vinst. M Lund närmar sig S.

”**Jag anklagar**” var rubriken på läraren Filippa Mannerheims [öppna brev till riksdagspartierna](#) i Expressen den 17 november där hon ställer dem till svars för sveket mot skolan. Hon har fått stöd från S och MP, som ursäktar sig för sin tidigare felsyn. Nyamko Sabuni i treprocentpartiet L håller blint fast vid sin nyliberala ståndpunkt. ”[Vinstskolornas kejsare är nakna och utpekade](#)” skriver Jens Liljestrand den 2/11.

”[Tillsammans ska vi stoppa experimentet](#) och återuppbygga en demokratisk och jämlik skola” deklarerar Nooshi Dadgostar, ny partiledare i V som för en uthållig kamp mot profitstyrningen i skola och vård. (Läs mer)

”[Vi är körda om inte skolsystemet ändras](#)”, konstaterar Aftonbladets huvudledare 30 november.

Sydsvenskans huvudledare gäspar och gnuggar sig i ögonen. ”[Vinstmaximerande utbildningskoncerner](#) tycks sätta aktieägarnas intressen före elevernas”. (3/12)

”En tickande bomb” är titeln på en ny debattbok om skolan av Hammarkullsskolans rektor Linnea Lindquist.

Utgå från elevens perspektiv – inte aktieägarnas! Du är 16 år och ska välja gymnasieprogram. Du vill kunna välja en utbildning som motsvarar din begåvning och dina intressen.

Oftast räcker det med de vanliga natur- och samhällsvetenskapliga programmen, alldeles utmärkta program med professionell undervisning överallt, utom i de mest korruperade privatskolorna. Det valet tillgodoses av närmaste gymnasieskola. Kamrater, lärare, skola - allt finns inom räckhåll.

Men du har kanske en mer speciell begåvning och mer specialiserade intressen .

Du vill inte bara kunna välja humanistiskt program utan också språk: franska, tyska, engelska, ryska, latin, grekiska, hebreiska, arabiska och kanske också kinesiska. Det finns inte på varje skola.

Du vill kunna välja estetiska ämnen, konst, musik, dans, sång, teater, litteratur. Ämnen som kan uppdelas i en mängd varianter.

Eller du vill välja speciella naturvetenskapliga ämnen, inte bara biologi, fysik och kemi utan varianter inriktade på medicin, biologisk mångfald, meteorologi, astronomi.

Sedan finns det ett otal vårdutbildningar och tekniska utbildningar. De blir ständigt fler.

Dessutom kanske du föredrar en viss pedagogik, Montessori, Rudolf Steiner eller John Deweys praktiska pedagogik.

Att tillgodose det fria valet mellan en mängd olika utbildningsvarianter är en svår uppgift, som inte kan släppas i den ”fria marknadens” våld. Det fria valet kräver att skolpolitikerna i flera kommuner samarbetar för att se till att alla varianter finns inom räckhåll för alla elever, som M Lund nu tycks föreslå.

En sådan valfrihet arbetade Lunds tidigare utbildningsdirektör Sven-Bertil Olsson för tillsammans med politiker från Lund och Lunds samarbetskommuner. Vi nådde långt och justerade hela tiden utbildningarna så att de skulle finnas tillgängliga för det fria valet. Lunds exempel skulle kunna leda till att man bildade motsvarande samarbetsregioner till exempel runt Helsingborg, Kristianstad och Malmö.

Däremot var vi helt främmande för systemet ”Fritt sök”, som inte tillgodoser elevens frihet att välja utan bara rätten välja bort ett normalt samhällsvetenskapligt program i Eslöv för att i stället genomföra det på Katte i Lund och därigenom tränga ut en behörig elev från Lund eller Staffanstorp till Latinskolan i Malmö.

Rapport från riksdagen: Vinstintresset i skolan måste stoppas! av Hanna Gunnarsson (v)

Under den senaste veckan har stort fokus legat på två skolpolitiska frågor: Stoppa vinstintresset i skolan och inför offentlighetsprincip i de privata skolorna. Debatten om de stora vinstutdelningarna i skolan och offentlighetsprincipen har varit stor bland skoldebattörer och i medierna. Vänsterpartiet har hängt på debatten och försökt pressa de andra partierna i riksdagen för att få till en förändring. Men denna gång har vi nått framgång på samma sätt som vi de senaste veckorna har kunnat få till förändringar när det gäller sjukförsäkringen.

Frågan om offentlighetsprincip även i privata skolor väcktes när Skolverket i början av hösten slutade publicera information om de privata skolorna med hänvisning till att det är företagssekretess. När vi la fram förslag om att införa offentlighetsprincip i de privata skolorna i utbildningsutskottet var det bara socialdemokraterna och miljöpartiet som stödde oss, alla de borgerliga partierna röstade nej, trots att de kritiserade besluten om att skoluppgifterna skulle vara företagshemligheter tidigare i höstas. När det väl gäller lyssnar de såklart på företagen istället och följer deras intressen.

Läs gärna [Vänsterpartiets debattartikel](#) om vinsterna i skolan här.

Idag torsdag har jag ställt en fråga i frågestunden till miljöministern om Vättern. Vättern är en dricksvattentäckt för nästan 300 000 personer, och reserv för många fler. Vättern är också ett övningsområde för Forsvarsmakten, som fått utökade tillstånd att flyga över sjön och skjuta ammunition ner i vattnet. Jag frågade Isabella Lövin vad hon anser om detta.

Svaret var faktiskt förvånande lamt. Miljöministern framhävde Forsvarsmaktens behov av att öva som ett väldigt viktigt intresse, där jag faktiskt hade trott att hon skulle se mycket mer till miljöintresset. Engagemanget för Vättern är stort på orterna runt sjön, och det finns all anledning att hålla uppe det engagemanget och kampen för att skydda Vättern.

[Lyssna gärna här](#), klicka på mitt namn. Jag har en fråga, och sedan en följdfråga.

Efter fyra års långbänk: Inga förmåncyklar för kommunens anställda av Ulf Nymark

”Det är en skam”, säger fackliga organisationer

I september år 2016, alltså för drygt fyra år sedan, lämnade på MP:s initiativ S och MP in en skrivelse till kommunstyrelsen med förslag om att ta fram ett förslag på ett koncept för att erbjuda kommunens anställda att teckna avtal för förmåncyklar. Idén bakom förslaget var förstås att öka hälsa och välbefinnande hos kommunens anställda och att stimulera och premiera övergång från bilresor till cykelresor.

Vad är förmåncykel?

Förmåncykel innebär att kommunens medarbetare hyr en cykel av kommunen under en avtalad tid. Efter hyrestidens slut kan cykeln lämnas tillbaka, alternativt köpas ut till restvärdet. Hyreskostnaden erläggs i form av att kommunen gör ett bruttolöneavdrag varje månad. I avtalet kan också ingå försäkringar och service.

Skulle kunna gå snabbt

När förslaget lämnades in hade redan flera kommuner i landet infört erbjudande om förmånscyklar. Erfarenheterna visade tydligt att det var populärt bland de anställda och att cyklandet till och från jobbet och på fritiden ökat.

Vi förslagsställare trodde förstås att det här i Lund skulle gå snabbt, lätt och smidigt att få fram ett erbjudande och börja låta intresserade medarbetare teckna avtal. Lund gjorde ju anspråk på att vara en cykelkommun redan då. Och konceptet fanns ju redan etablerat i många andra kommuner.

Ett års beredning

Men det visade sig att kommunstyrelsen tog god tid på sej att få fram ett förslag. Nästan exakt ett år efter att MP-och S-förslaget lämnats in kom ärendet upp på styrelsens bord igen. En borgerlig majoritet trixade och yrkade återremiss med det angivna skälet att de ville ha juridiska konsekvenser ytterligare utredda. En och annan i det dåvarande rödgröna styret närde dock en misstanke om att syftet var att fördröja ärendet.

Efter att tre månader förflutit återkom ärendet med begärda juridiska konsekvenser belysta på kommunstyrelsens bord. Beslutet blev att kommunen skulle erbjuda sina anställda avtal om förmånscyklar. Bakom beslutet stod MP, S och C medan övriga partier röstade emot.

Det dröjde, dröjde och dröjde

Gott, då borde allt vara klappat och klart och kommunen skulle en bit in på år 2018 kunna gå ut med ett erbjudande. Men det dröjde. Det dröjde och det dröjde. Flera påstötningar om att kommunkontoret måste få fram ett erbjudande gjordes, men ingenting hände. Inget erbjudande presenterades för de anställda.

Efter tre år – spola beslutet om förmånscyklar!

Månader och år förflöt. Ingenting hände. Nu i december, fyra år och tre månader efter att förslaget lämnades in, och tre år efter beslut om att erbjuda förmånscyklar, kommer en skrivelse från kommunkontoret till kommunstyrelsen med förslag om att spola hela idén! Kommunkontorets skäl för sitt förslag kan i korthet sammanfattas som att det hela verkar för besvärligt för kommunen.

Långbänk

Och så blev också beslutet i onsdags i styrelsen. Bara MP och S röstade mot förslaget att häva beslutet från 2017. De båda partierna var de enda som ville att kommunen äntligen skulle komma till skott och gå igång med förmånscyklar för medarbetarna. Men kommunens anställda är nu snuvade på möjlighet att skaffa förmånscykel. Snacka om långbänk, snacka om att segdra för att motarbeta i demokratisk ordning fattade beslut! Lunds kommun unnar inte sina anställda den förmån som minst 30 kommuner och regioner samt en rad privata arbetsgivare erbjuder sina anställda.

Ingen hänsyn till medarbetarnas väl och ve

Vad säger då kommunens anställda? I ett yttrande till kommunstyrelsen inför onsdagens beslut skröder Vision och Lärarförbundet inte orden. Där säger de två fackförbunden att ”det är en skam att politikerna som högsta arbetsgivare i Lunds kommun, inte vill sina medarbetare väl när de beslutar att ta bort förmånscyklar. Möjligheten med förmånscykel ökar chansen till friskvård och mindre klimatpåverkan utan allt för stora kostnader för den enskilde medarbetaren. Än en gång visar det politiska styret att de inte tar hänsyn till sina medarbetares väl och ve.”

NOT. Exempel på kommuner som inför förmånscyklar. Jönköping införde systemet redan år 2016, Västerås år 2015, Uppsala år 2017. Bland regioner som erbjuder förmånscyklar kan nämnas Region Jönköping och Region Halland. Jag har för övrigt inte kunnat få fram det exakta antalet kommuner och regioner som infört erbjudandet.

Ojämlighet, populism, plutokrati – och klimatkris av Gunnar Stensson

Ojämlikheten i världen minskar nu när Kina, Indien, Japan, Sydkorea, Vietnam och andra asiatiska länder – helt oväntat - befinner sig i snabb ekonomisk tillväxt. Det är länder som tillsammans har mer än hälften av jordens befolkning. Kina är världens framtida ekonomiska centrum. Kina har också stora och växande klimatproblem, liksom de andra länderna i Asien. De stöder Parisavtalet

Det får man veta i Branko Milanovic', *Global ojämlikhet. Nya perspektiv i globaliseringens tidevarv*, Daidalos 2017.

Men ojämlikheten är stor och ökande, inom länder och mellan länder, bland annat till följd av klimatkrisen som drabbar länderna kring ekvatorn hårdast. Globala åtgärder mot upphettningen är nödvändiga. De kan bara genomföras i en jämlikare värld.

Branko Milanovic ger flera perspektiv på ojämlikhet, hur den uppstått, hur den utvecklas just nu och möjliga metoder att minska den. Vi kan utgå från Sverige, ett litet land på jorden och i boken.

Sverige är ett av världens rikaste länder. Den som är född i Sverige får en livsinkomst som i genomsnitt är 71 gånger större än den som råkar vara född i Kongo. ”Medborgarskapspremie” kallas det. Svensken är rik. Han vill inte att utlänningar ska dela hans ärvda förmögenhet.

Globaliseringen är viktig för det lilla exportlandet Sverige, men ökar ojämlikheten. Kapitalets andel av förmögenheten ökar snabbt på bekostnad av medelklass, lägre medelklass och den fattigaste majoriteten. Den rikaste procenten och den rikaste tiondelen svenskar blir allt rikare.

Samtidigt försvårar globaliseringen beskattning och därigenom minskar resurserna för vård och utbildning. Skatteparadis finns inte bara i Luxemburg och på Cypern utan också i London och New York. Ett transparent system för kunskap och kontroll av det internationella kapitalet är en nödvändig förutsättning för att bekämpa ojämlikheten.

Sveriges flerpartisystem begränsar kapitalets makt över lagstiftningen. Tvåpartisystemet i USA och Storbritannien leder till plutokrati, pengarnas makt över politik och opinionsbildning.

Medelklass och lägre medelklass (välsituerad arbetarklass) blir alltmer missnöjd när den ser företag och sysselsättning försvinna till låglöneländer, samtidigt som skola och vård försämras, liksom annan välfärd.

Missnöjet riktar sig mot globaliseringen, men också mot invandringen. Sverige är ett homogent land och har svårigheter att anpassa sig till främmande kulturer. Missnöjet skapar ”nativism”, ett begrepp som innebär att man mest gillar sina likar. Nativism leder till främlingsfientlighet och motstånd mot immigration, i Sverige som i Polen och Ungern. Populistiska partier, här Sverigedemokraterna, växer fram och får allt större inflytande.

Motståndet mot invandring växer. Överallt byggs murar och sätts upp taggtrådsstängsel. Medelhavet avpatrulleras så att migrationen från Afrika tvingas ut i den än dödligare Atlanten.

I USA red Trump på den populistiska vågen och började bygga en hundratals mil lång mur mot Latinamerika. En öppnare migrationspolitik är ett villkor för jämlikhet.

Vad kan man göra? Branco Milanovic ger jämlik utbildning och skola en viktig roll. Utbildningsområdet är hotat, mest i USA, som för hundra år sedan var ett föregångsland. Och - som vi vet bättre än Branco Milanovic – också svensk skola privatiseras och försämras. Det måste skapas demokratisk kontroll av det internationella kapitalet, förmögenhetsomfördelning och någon form av öppna gränser. Milanovic pekar på Pikettys förslag till en ny ekonomisk politik, men är mindre optimistisk. Branco Milanovic är professor i New York och knuten till Luxembourg Income Study.